

Dames en heren!

Wonen onder de zeespiegel. Lange tijd werd dat beschouwd als iets onmogelijks, maar in Nederland kijkt niemand er nog van op. Zeker voor ons, hier aan de westkant van het land, is het volstrekt vanzelfsprekend dat we leven beneden zeeniveau. We weten niet beter.

Duurzaamheid in de economie heeft dezelfde potentie. Hoewel ze lang als tegenpolen en moeilijk te combineren zijn beschouwd, zie ik duurzaamheid als motor, als aanjager voor een sterke economie en een aantrekkelijke leefomgeving. Ik ben er dan ook van overtuigd dat milieuwinst en economische ontwikkeling wel degelijk hand in hand gaan. En ook hier geldt: op een dag weten we niet beter.

Deze conferentie biedt een prachtig platform om samen marktkansen van duurzaam investeren te ontdekken, te verkennen en verder te ontwikkelen. En ik geloof heel sterk in juist de regionale kansen die er zijn. Want hoeveel er ook gepraat wordt over globale klimaateffecten en milieudruk, de oplossingen moeten we zoeken waar mensen leven en bedrijven hun activiteiten ontplooiën. En laten we eerlijk zijn, dat is ook pure noodzaak.

Van dag tot dag zien we de wereldbevolking toenemen, in een angstwekkend hoog tempo. En daarmee ook de vraag naar energie, zowel in de vorm van voedsel als in de vorm van brandstof voor licht, warmte en beweging. De stijging van de CO₂-emissies die daarmee gemoeid is, is simpelweg onaanvaardbaar. De aarde zelf dwingt ons ertoe radicale keuzes te maken. Ik ben zelf geen rekenaar - u weet er ongetwijfeld meer van dan ik - maar soms spreken getallen ook voor mij boekdelen. Vóór de industriële revolutie zaten er in de dampkring per miljoen deeltjes broeikasgas 280 deeltjes CO₂. Dat was een gezond evenwicht waarbij de aarde niet opwarmde. Midden jaren vijftig waren dat 320 deeltjes op een miljoen. Nu, vijftig jaar later, zijn het er 380 per miljoen en neemt dit getal per jaar met 2 deeltjes toe. De

aarde warmt daardoor, ik vertel u niets nieuws, snel op. De kritische grens, zo is berekend, ligt bij 450 deeltjes op een miljoen. Dat is een rampzalige hoeveelheid met enorme, wellicht onomkeerbare gevolgen. Die grens is, in het huidige tempo over 35 jaar bereikt. Ruim vóór 2050 dus. In 2043.

Nu ben ik van nature een optimist. Ik geloof er dan ook in dat we het tij kunnen keren. Maar naïef ben ik niet. Deze cijfers maken duidelijk dat de inspanningen om tot een andere energiehuishouding te komen echt in een hogere versnelling moeten. De tijd van 'ik stond erbij en ik keek ernaar' is echt voorbij. We moeten er, ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, keihard tegenaan. Het vraagt om durf en om een ander ambitieniveau. Om sterke investeringen in de ontwikkeling van klimaatneutrale brandstoffen. Om samenwerking. Dat onderstreept wat mij betreft het grote belang van deze conferentie. Inspanningen die u levert om biobrandstoffen tot een succes te maken zijn cruciaal. Alleen dan is het op termijn mogelijk de schaalgrootte te scheppen die nodig is om het verschil te maken.

U weet dat wij in Rotterdam onder de noemer van het Rotterdam Climate Initiative met een ambitieus klimaatprogramma bezig zijn. Zoiets is geen exclusieve zaak van overheden. Rotterdam Climate Initiative is een doelgerichte samenwerking van de gemeente, Havenbedrijf Rotterdam, DCMR Milieudienst Rijnmond en Deltalinqs namens de ondernemers. Samen werken we aan een beter Rotterdams klimaat, in alle opzichten. In 2025 moet op ons grondgebied de uitstoot van CO₂ en andere schadelijke stoffen gehalveerd zijn ten opzichte van de stand van 1990. Dat is een stevige ambitie. Onlangs kregen we er als overheid in het Financieele Dagblad nog van langs van Shell-directeur Van der Veer. Hij meent dat een CO₂-reductie met 20% al vreselijk ambitieus is, en dat overheden dus te overspannen verwachtingen communiceren. Mijn antwoord daarop is dat 20% ook een forse reductie is, maar simpelweg veel te weinig om het tij te keren. Het is geen kwestie van kiezen, mijnheer Van der Veer. Het is erop of eronder.

En zoals gezegd: ik geloof wél dat het kan. Het gebruik van alternatieve brandstoffen, nieuwe verlichtingsvormen en een ander type motoren zal daarvoor hard nodig zijn. Stevige ambities zijn cruciaal om de versnelling tot stand te brengen. En, zeker als overheid, ook voorbeeldgedrag.

Duurzaamheid is in de Rotterdamse regio dan ook geen wens, maar een concreet committent naar elkaar. Zo zijn we, heel tastbaar, met het wagenpark van B&W, maar ook dat van het Havenbedrijf en DCMR-bestuur, dat is de milieudienst Rijnmond, overgegaan op biobrandstof. Als gemeente gaan we bovendien samen met de Stadsregio investeringen doen om alternatieve brandstoffen aantrekkelijker te maken.

Dames en heren,

De onomkeerbare, toenemende verstedelijking noopt tot duurzame antwoorden. Maar daarbij moeten de ogen niet alleen gericht zijn op onze nationale overheden. We moeten ook niet alleen kijken wat er in Kyoto of op Bali wordt afgesproken. Die consensus-afspraken, het maximaal haalbare om zoveel mogelijk landen binnenboord te houden, zeggen mij niet zoveel. In Rotterdam trekken we ons eigen plan en gaan we veel verder. Het is namelijk mijn overtuiging dat voor steden als Rotterdam een voortrekkersrol is weggelegd. Enerzijds omdat er in een sterk industriële regio als de onze heel erg veel te winnen valt. Een groot deel van de Nederlandse CO₂-uitstoot komt voor rekening van Rotterdam. De nationale ambities zijn zonder een zeer stevig programma in Rotterdam simpelweg onhaalbaar. Anderzijds: onze specifieke situatie biedt ook veel voordelen. Want de andere kant van de medaille is dat in een regio die tevens in economisch opzicht groeiambities heeft, er veel ruimte is voor een vernieuwende, duurzame aanpak bij die groei. Wij willen de duurzaamste haven van de wereld worden, dé energyport van de wereld. De initiatieven die uit dit streven voortkomen kunnen weer navolging krijgen in regio's waar minder snel meters gemaakt worden. Niet omdat men niet wil, maar vanwege de totaal andere omstandigheden. In vergelijking met veel andere regio's met veel landbouwareaal zijn de kansen in de regio West Nederland echt groot. De

haveninfrastructuur biedt feitelijk uitstekende condities en dus volop kansen die benut kunnen worden.

Het programma van het Rotterdam Climate Initiative grijpt op tal van punten aan. Te veel om hier uit de doeken te doen, dus ik zal me beperken tot enkele voorbeelden, groen en rijp. 'Groen' omdat ze duurzaam zijn, 'rijp' omdat ze goed genoeg zijn om geoogst te worden, om navolging te krijgen dus.

1 We stimuleren het gebruik van biobrandstoffen. Dat doen we als gemeente, maar ook bedrijven zien we hierin stappen maken. Zo is TNT hard bezig het wagenpark op biobrandstof te laten rijden. Maar ook als er een nieuwe elektriciteitscentrale gebouwd wordt gaan we met partijen als E-on en Electrabel aan tafel om te kijken hoe we zo'n centrale ook op biomassa kunnen laten draaien. En als er een bio-ethanolfabriek gebouwd wordt om in de snel groeiende vraag te voorzien, praten we over de mogelijkheden om daar een generatie 2-fabriek naast te zetten zodra dat technisch kan.

2 we stimuleren experimenten en innovaties. Als gemeente willen we bedrijven aantrekken die hiermee aan de slag gaan. Door het hen makkelijker te maken, maar ook door te zorgen voor de goede infrastructuur. Door contacten te leggen met bedrijven die in staat en bereid zijn technische kennis te leveren om tot een versnelling te komen en die daar ook zelf profijt van hebben. En heel concreet: in een paar straten experimenteren we met Led-verlichting als straatlantaarns. Die gebruiken slechts een fractie energie in vergelijking met de normale, beter gezegd, ouderwetse lampen.

3 we zorgen voor de juiste infrastructuur. Je kan wel willen dat CO₂-uitstoot vermindert, je moet het ook mogelijk maken. Bijvoorbeeld via een gezamenlijke leiding die afgevangen CO₂ van bedrijven hier naar de kassen in het Westland voert, waar de tomaten en paprika's er uitstekend op

gedijen. Ook voor de toekomstige afvoer van CO₂ voor opslag in lege olie-en gasvelden op zee is zo'n infrastructuur nodig. Dat is een overheidstaak.

4 we stimuleren samenwerking. Door partijen bij elkaar te brengen kun je een enorme schaalgrootte en versnelling bereiken. In dat kader organiseert Rotterdam komende zomer de wereldhavensteden conferentie. 40 grote havensteden, van New York tot Shanghai, gaan daar samen afspraken maken en vooral ook ideeën uitwisselen.

5 we maken het zichtbaar. Door in de haven te werken aan walstroom, zodat schepen geen vervuilende generatoren laten draaien. Door een groene daken-programma. Door biobrandstoftankstations op tal van plekken in de regio te laten openen. Door huis-aan-huis spaarlampen te bezorgen. Door heel veel aandacht in de media te genereren. Door in de stad een formule-zero wedstrijd mogelijk te maken, met racewagens die een uitstoot van 0,0 hebben. We laten zien dat het kan!

U vraagt zich misschien af wat het effect daarvan is. Want je kan als programma van alles willen en stimuleren, het moet uiteindelijk vanzelf gaan. Ik kan u geruststellen. Het werkt. Het is aanstekelijk. Het zorgt ervoor dat op tal van plekken nieuwe initiatieven ontstaan.

Woningbouwverenigingen die met programma's komen. Projectontwikkelaars die met elkaar een soort wedstrijd lijken te zijn aangegaan wie het energiezuinigste kantoorpand kan ontwikkelen. Architecten die duurzaam gaan ontwerpen. En kwekers in de regio die massaal aan het verduurzamen van hun kassen slaan.

En ik ben er steeds meer van overtuigd dat al die mooie voorbeelden pas ontstaan als je de handen ineen slaat om samen ideeën verder te brengen. Bestuurlijke wil en ondernemerszin vullen elkaar aan. Ik verwacht daar veel van. Samenwerking is cruciaal.

Ik kom tot een afronding, maar niet zonder nog enkele kritische noten geplaatst te hebben. Vandaag staan biobrandstoffen en waterstoftoepassingen centraal. In dat verband wil ik graag het belang van certificering benadrukken. Minister Cramer zet zich er al voor in om duidelijke criteria op te stellen voor de productie van duurzame biomassa. Maar dat heeft alleen succes wanneer ook producenten en ondernemers met die criteria aan de slag gaan. En ik voeg daar graag nog een aspect aan toe. Onze hoge ambities op het vlak van CO₂-emissies mogen de aandacht voor luchtkwaliteit niet in de weg staan. Ook op dat punt moet biobrandstof de toets der kritiek kunnen doorstaan. Fijnstof is een serieus probleem voor het leven in de stad. Wat opvalt is dat maar liefst 75% van het fijnstof in onze regio van buiten de regio afkomstig is. Om het lijstje af te maken: de overslagactiviteiten in de haven dragen voor 12% bij aan het fijnstof in de lucht, het wegverkeer voor 7% en de scheepvaart voor 3%. Het bewijst eens te meer dat klimaat en luchtverontreiniging per definitie grensoverschrijdende onderwerpen zijn. Het vraagt per definitie om regionale samenwerking, om groter denken dan de eigen gemeentegrens.

Daarnaast: biobrandstof is een boeiend terrein, waaraan ook nadelen kleven. Energie is niet alleen nodig voor licht, warmte en beweging, maar ook in de vorm van voedsel. Het sterk prijsopdrijvend effect dat de opkomst van biobrandstof heeft op voedsel is een aspect dat niet buiten de discussie mag blijven. Anderzijds, biobrandstoffen zijn te waardevol om niet heel goed te kijken hoe we die het beste kunnen benutten als bijdrage aan het oplossen van het klimaatvraagstuk.

En iedere ontwikkeling begint klein. Ook in Rotterdam leveren verschillende tankstations al biobrandstof aan de pomp. Ik noemde al even dat dat aantal groeit. Voor 2010 zullen we hier 10 tot 12 extra biopompen verwelkomen. Wel blijft het – letterlijk en figuurlijk - lastig te verkopen dat deze brandstof per liter zo'n 25 cent extra kost, terwijl je er minder kilometers mee kan rijden. In vele landen is dat precies andersom, en met reden. Ik hoop echt dat de rijksoverheid daarin een handje wil helpen door een fiscale stimulans.

Hoewel nu nog kleinschalig, is toepassing van biobrandstof er duidelijk een met potentie. Ook dat maakt deze conferentie van grote waarde. Versnelling is mogelijk als uw ideeën en kennis elkaar vinden. Ik hoop dan ook dat u de spreekwoordelijke groene vingers flink kunt laten wapperen tijdens de workshops.

Tot slot

Alles wat aandacht krijgt groeit. Wat u hier als aanwezigen allemaal al doet, levert wat mij betreft het bewijs dat agenderen werkt. Laten we bij elkaar de energie opwekken om duurzame, alternatieve energiebronnen hoger op de agenda te krijgen. Zodat we er op grote schaal gebruik van kunnen maken. Liefst zo snel mogelijk. Want de tijd tikt door.

Dank u wel.